

Ahlâk

Ahlâkın bir ilkesi, bir kökü vardır: “Sana yapılmasını istemediğini sen de başkasına yapma.” Bu buyruğun doğru olduğunu içinize sindiriniz.

Yazan: NURULLAH ATAÇ

Siz de düşünerek, daha iyisi düşünmeksizin ona uyuyor musunuz? Artık korkmayın, ahlaklı bir insanısınız. Kimsenin size ahlaksız demeye hakkı yoktur. Adam öldürmezsiniz, kimseyi rahatsız etmezsiniz.

“Sana yapılmasını istemediğini sen de başkasına yapma.”

Kolay gibi gözükür, ama kolay değildir bu. Birçok kimsenin “ahlâk., ahlâk...” diye yasalar, kurallar

uydurmaya çalışmaları da zaten bu işin kolay olmaması yüzündendir.

Yani kendinizi onun yerine koyacaksınız, bencilliğinizden silkinacaksınız, sizin bir etiniz, kemiğiniz olduğu gibi onun da bir eti, kemiği olduğunu, onun da acılar duyabileceğini düşüneceksiniz...

O kadar da değil.

Size yapılmasını istemediğiniz bir takım şeyler var; siz de onları

kimseye yapmıyorsunuz yetmez ki bu. Belki o adam kendisine başka şeylerin de yapılmasını istemiyor, sizin aldırmayacağınız bazı şeylerden de sinirleniyor; kendinizi onun yerine koyacaksınız, o sinirlenmeyi anlayacaksınız, acısını hayal edeceksiniz, artık o adama o işleri yapmayacaksınız.

Siz yapmayacaksınız, ama sizin yapmamanız da yetmez.

O adama başkalarının eziyet etmesine katlanıyorsanız, “Bana dokunmuyorlar ya, bana ne?” dersiniz, kendinizi gerçekten onun yerine koymuyorsunuz demektir.

Çünkü siz bir haksızlığa uğrarsanız, başınıza bir sıkıntı, bir felâket gelirse, size istemediğiniz bir şey yapılmasına çevrenizdekilerin aldırması gücünüze gider, toplum içinde, bütün dünyada yalnız kalmış olursunuz.

Öyle ise size yapılmasını istemediğinizi siz başkasına yapmamakla yetinmeyeceksiniz, başkasının uğradığı, çektiği sıkıntıyı sizin yüzünüzden olmasa dahi, gidermeye, hafifletmeye çalışacaksınız; hiç olmazsa onun

Ahlâk, sadece kötülük etmekten çekinmek değildir; iyilik etmeyi, başkalarının edeceği kötülükleri önlemeye çalışmayı da buyurur.

acılarını siz de duyup ona yapayalnız olmadığını bildireceksiniz.

Ahlâk, sadece kötülük etmekten çekinmek değildir; iyilik etmeyi, başkalarının edecekleri kötülükleri önlemeye çalışmayı da buyurur. İnsanlar vardır, dünyanın neresinde, her kimin başına gelmiş olursa olsun, her kötülüğe, kendilerine edilmiş gibi üzürlürler.

Yalnız kötülüğe uğrayana mı acırlar? Hayır. Kötülüğü edene de acırlar. “Size yapılmasını istemediğinizi, siz de başkasına yapmayın.”

Siz kötü olmak ister misiniz?

Öyle ise başkasının kötü olmasına katlanamazsınız, onun ettiği kötülüğü siz etmişsiniz gibi, sizin yüzünüzden edilmiş gibi içinize yediremezsiniz. •



Nurullah Ataç, 1898'de İstanbul Beylerbeyi'de doğdu, 1957'de Ankara'da yaşamını yitirdi. Türk edebiyatında modern anlamda deneme türünde ürün veren ilk yazar ve eleştirmendir. Mekteb-i Sultaniye'de başladığı öğrenimini İsviçre'de tamamladıktan sonra başta Darülfünun'da (Üniversitede) olmak üzere, İstanbul, Ankara ve Adana'da çeşitli liselerde, İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu, Ankara'da Gazi Terbiye

Enstitüsü ve Atatürk Lisesi'nde Fransızca öğretmenliği yaptı, Son görevi, Cumhurbaşkanlığı çevirmenliğiydi. Eğitim, ahlâk ve humanizm konularında deneme ve eleştiri türünde ürünler verdi. Eski Türk edebiyatı ile çağdaş Batı edebiyatını inceledi. Yeni bir kültür, edebiyat ve dil arayışı içinde oldu. Çoğulcu bir düşünce yapısına ulaşmak için Batı hümanizmi ve demokratikleşme sürecini sindirmek gerektiğini savundu. Türkiye'de ulusal benliği koruyan bir Batılalaşma modeli uygulanmasını önerdi. Cumhuriyet dönemi aydınlar kuşağının kültürel gelişmesinde etkin katkılarda bulundu. Bu yazısı, Nurullah Ataç'ın 1952'de yayımlanan "Sözden Söze" adlı kitabından alınmıştır.